

**COMHDHÁIL MAIDIR LE hAONTACHAS
LEIS AN AONTAS EORPACH
– MONTAINÉAGRÓ–**

**An Bhruiséil, 9 Deireadh Fómhair 2026
(OR. en)**

AD 84/26

LIMITE

CONF-ME 35

DOICIMÉAD AONTACHAIS

Ábhar: COMHSHEASAMH ÓN AONTAS EORPACH
- Caibidil 18: Staidreamh

COMHSHEASAMH ÓN AONTAS EORPACH

Caibidil chaibidlíochta 18: Staidreamh

Tá an seasamh seo ón Aontas Eorpach bunaithe ar an seasamh ginearálta uaidh le haghaidh na Comhdhála Aontachais le Montainéagró (AD 23/12 CONF ME 2) agus tá sé faoi réir na bprionsabal caibidlíochta a fhorhhuinítear ann, go háirithe na prionsabail seo a leanas:

- aon tuairim a chuirfidh ceachtar páirtí in iúl maidir le haon chaibidil den chaibidlíocht, ní dhéanfaidh sí réamhbhreith ar an seasamh a d'fhéadfaí a ghlacadh maidir leis na caibidlí eile;
- na comhaontuithe sin a dtiocfar orthu i gcaitheamh na caibidlíochta ar na caibidlí a ndéanfar scrúdú orthu i ndiaidh a chéile – fiú mura bhfuil iontu ach páirtchomhaontuithe – ní fhéadfar a mheas gur comhaontuithe críochnaitheacha iad go dtí go mbunófar comhaontú foriomlán;
- na riachtanais a leagtar amach i bpointí 24, 28, 41 agus 44 den Chreat Caibidlíochta.

Molann an tAontas do Mhontainéagró leanúint de phróiseas an ailínithe le *acquis* an Aontais agus de bheith á chur chun feidhme agus á fhorfheidhmiú go héifeachtach, agus molann sé dó go ginearálta, roimh an aontachas, beartais agus ionstraimí a fhorbairt a bheidh chomh gar agus is féidir do bheartais agus ionstraimí an Aontais.

Tugann an tAontas dá aire go nglacann Montainéagró, i seasamh caibidlíochta AD 14/14 CONF-ME 9 uaidh agus san aguisín AD 58/26 CONF-ME 22 uaidh, an *acquis* faoi chaibidil 18 mar atá i bhfeidhm ón 17 Iúil 2026, agus go ndearbhaíonn Montainéagró go mbeidh sé faoi réir le haghaidh chur chun feidhme an *acquis* faoi dháta a aontachais leis an Aontas Eorpach, cé is moite de na réimsí sin ar iarr sé bearta idirthréimhseacha agus maoluithe buana ina leith.

Mar fhreagairt fhoriomlán ar iarrataí Mhontainéagró ar idirthréimhsí, meabhraítear don Aontas a sheasamh ginearálta caibidlíochta, is é sin go bhfuil bearta idirthréimhseacha teoranta ó thaobh ama agus raon feidhme de, agus go bhfuil plean ag gabháil leo ina sainítear go soiléir céimeanna chun *acquis* an Aontais a chur i bhfeidhm. Ní fhéadfaidh leasuithe ar rialacha ná ar bheartais an Aontais a bheith i gceist leo, ní fhéadfaidh siad cur isteach ar a bhfeidhmiú cuí, ná ní fhéadfar saobhadh suntasach iomaíochta a bheith mar thoradh orthu.

Tugann an tAontas dá aire, i bhfianaise an chomhthéacs shonraigh stairiúil agus institiúidigh, gur iarr Montainéagró **maoluithe buana** i leith réimsí staidrimh áirithe a bhfuil sonraí ag teastáil ina leith i gcomhréir leis an gClár um Tharchur Sonraí nó le rialacháin earnála don tréimhse roimh athbhunú an neamhspleáchais (an 21 Bealtaine 2006). Aithníonn an tAontas nach féidir le Montainéagró na sonraí sin a chur ar fáil ar bhonn ábhartha agus, dá réir sin, measann sé go bhfuil iarraidh Mhontainéagró ar mhaolú buan inghlactha.

An bonneagar staidrimh

Tugann an tAontas dá aire go bhfuil bonneagar staidrimh Mhontainéagró i gcomhréir le ceanglais fhoirmiúla an *acquis*. Is í oifig staidrimh Mhontainéagró (MONSTAT) príomhtháirgeoir agus príomh-imdháileoir na sonraí staidrimh, agus is í comhordaitheoir foriomlán chóras staidrimh oifigiúil Mhontainéagró í chomh maith. Tugann an tAontas dá aire gur neartaíodh ról comhordúcháin MONSTAT le blianta beaga anuas. Is táirgeoirí staidrimh oifigiúil iad Banc Ceannais Mhontainéagró, an Aireacht Airgeadais, an Aireacht Oideachais, Eolaíochta agus Nuálaíochta, Ciste Pinsin agus Árachais Míchumais Mhontainéagró agus an Institiúid um Shláinte Phoiblí freisin.

Tugann an tAontas dá aire gur leis an Dlí maidir le Staidreamh Oifigiúil agus le Córas Staidrimh Oifigiúil Mhontainéagró a shocraítear an creat le haghaidh staidrimh. De thoradh leasuithe a rinneadh ar an dlí staidrimh, rinneadh ailíniú le *acquis* an Aontais agus cuireadh feabhas ar an rochtain ar fhoinsí sonraí riaracháin, áirithíodh ardleibhéal rúndachta agus cosanta sonraí agus sannadh freagrachtaí soiléire i ndáil le staidreamh airgeadais an rialtais agus nós imeachta um easnamh iomarcach a tháirgeadh.

Tugann an tAontas dá aire clár staidrimh oifigiúil 2024-2028, an Straitéis chun staidreamh oifigiúil 2024-2028 a fhorbairt, na pleananna staidrimh bliantúla agus roinnt leabhar rialacha maidir le bailiú na sonraí staidrimh a chomhlánaíonn an creat rialála. Thairis sin, tugann an tAontas dá aire go bhfuil meabhráin tuisceana i bhfeidhm lena sonraítear na socrúithe oibre laistigh den chóras staidrimh.

Tugann an tAontas dá aire gur feabhsaíodh **acmhainneacht riaracháin** Mhontainéagró chun a áirithiú go nglacfar an *acquis* ábhartha go tráthúil, agus tathantaíonn sé ar Mhontainéagró leanúint d'acmhainní Oifig Staidrimh Mhontainéagró a neartú.

Cuireann an tAontas i bhfios go láidir a thábhachtaí atá sé do Mhontainéagró na moltaí ó athbhreithniú píaraí 2026 a chur chun feidhme, ar moltaí iad lena ndéantar measúnú ar chomhlíonadh Chóras Staidrimh Náisiúnta Mhontainéagró le prionsabail staidrimh Chód Cleachtas an Staidrimh Eorpaigh a luaitear i Rialachán 223/2009 ón Aontas. Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme na moltaí.

Aicmiú agus clár

Maidir le **haicmithe agus clár**, tugann an tAontas dá aire an leibhéal ard ailínithe.

Staidreamh eacnamaíoch

A mhéid a bhaineann le **staidreamh maicreacnamaíoch**, tugann an tAontas dá aire gur cuireadh feabhas suntasach ar an gcaoi ar comhlíonadh Rialachán (AE) Uimh. 549/2013 (CCE 2010) agus an clár tarchuir lena ngabhann a gcumhdaítear príomhtháscairí cuntais náisiúnta leis. Tugadh chun críche an t-athbhreithniú tagarmhairc sna cuntais náisiúnta, lenar ionchorpraíodh roinnt athruithe modheolaíochta, i mí Mheán Fómhair 2025; is céim shuntasach eile é i dtreo cuntais náisiúnta Mhontainéagró a ailíniú le caighdeáin an Aontais.

A mhéid a bhaineann le **staidreamh ollioncaim náisiúnta** (OIN) le haghaidh acmhainní dílse, tugann an tAontas dá aire gur chuir Montainéagró an fardal OIN nuashonraithe ar fáil don Choimisiún (Eurostat) agus, a bhuí leis sin, gur féidir measúnú a dhéanamh ar a struchtúr, ar a iomláine agus ar a chomhsheasmhacht. Tugann an tAontas dá aire an dul chun cinn suntasach a rinneadh agus tathantaíonn sé ar Mhontainéagró leanúint de phróiseas an ailínithe leis an *acquis*.

Tugann an tAontas dá aire gur tarchuireadh na príomh-chomhiomláin bhliantúla agus ráithiúla, chomh maith leis na sonraí cuntas earnála bliantúil, chuig an gCoimisiún (Eurostat), i gcomhréir le ceanglais an chéad tagarmhairc deiridh.

Tugann an tAontas dá aire gur iarr Montainéagró, i réimse na **gcuntas náisiúnta**, idirthréimhsí maidir leis an oibleagáid a leagtar síos in Airteagal 3(1) agus in Iarscríbhinn B a ghabhann le Rialachán (AE) Uimh. 549/2013, arna leasú le Rialachán (AE) 2023/734, chun na tacair sonraí seo a leanas a aistriú:

- Tábla 20: Sócmhainní seasta de réir gníomhaíocht eacnamaíoch agus de réir sócmhainne (stoic) - sonraí bliantúla (lena gcumhdaítear ó 2006 ar aghaidh), a n-iarrtar idirthréimhse ina leith go dtí an 31 Nollaig 2028;
- Tábla 26: Cláir chomhardaithe i gcomhair sócmhainní neamhairgeadais - sonraí bliantúla (lena gcumhdaítear an tréimhse ó 2006 ar aghaidh), a n-iarrtar idirthréimhse ina leith go dtí an 31 Nollaig 2028;
- Tábla 29: Teidlíochtaí pinsin fabhraithe chun dáta in árachas sóisialta – sonraí gach 3 bliana (lena gcumhdaítear an tréimhse ó 2015 ar aghaidh), a n-iarrtar idirthréimhse ina leith go dtí an 31 Nollaig 2030;
- Tábla 801: Cuntais neamhairgeadais de réir earnála — sonraí ráithiúla, neamhchoigeartaithe (lena gcumhdaítear ó 2006 ar aghaidh), chun sonraí cuntais earnála ráithiúla a ullmhú agus a tharchur le haghaidh na n-earnálacha institiúideacha S.1, S.13 agus S.2, a n-iarrtar idirthréimhse ina leith go dtí an 31 Nollaig 2028;
- Tábla 801 SA: Cuntais neamhairgeadais de réir earnála — sonraí ráithiúla, sonraí arna gcoigeartú de réir séasúir agus de réir féilire (ó 2006 ar aghaidh), chun cuntais earnála ráithiúla a ullmhú agus a tharchur, sonraí arna gcoigeartú de réir séasúir agus de réir féilire le haghaidh earnálacha institiúideacha S.1, S.13 agus S.2, a n-iarrtar idirthréimhse ina leith go dtí an 31 Nollaig 2028.

Na hidirthréimhsí a iarradh, measann an tAontas go bhfuil siad inghlactha.

Tugann an tAontas dá aire an dul chun cinn suntasach a rinneadh maidir le staidreamh airgeadais an rialtais (SAR) agus staidreamh maidir leis an **nós imeachta um easnamh iomarcach**. Mar sin féin, tá gá le tuilleadh feabhsuithe suntasacha ar cháilíocht agus ar chumhdach. Tathantaíonn an tAontas ar Mhontainéagró táirgeadh SAR agus staidrimh maidir leis an **nós imeachta um easnamh iomarcach** a thabhairt chun críche, na sonraí agus na meiteashonraí atá fágtha a tharchur agus cáilíocht na sonraí a tharchuirtear a fheabhsú a thuilleadh. Tugann an tAontas dá aire, i gcomhréir le tagarmharc deiridh 2, gur ghlac Montainéagró treochlár an 9 Iúil 2026 lena leagtar amach uainiú tháirgeadh agus tharchur na dtáblaí eile atá fágtha i gClár Tarchurtha Ghníomhaireacht Spáis na hEorpa agus sonraí ábhartha eile nár táirgeadh ná nár tarchuireadh go fóill agus lena dtugtar aghaidh ar na saincheisteanna modheolaíochta atá ar feitheamh. Tathantaíonn an tAontas ar Mhontainéagró an méid a bhfuiltear ag súil leis de réir an treochláir sin a bhaint amach.

Thairis sin, tugann an tAontas dá aire an iarraidh a rinne Montainéagró ar idirthréimhse i réimse **staidreamh airgeadais an rialtais agus staidreamh an nós imeachta um easnamh iomarcach** maidir leis an oibleagáid a leagtar síos in Airteagal 3(1) agus in Iarscríbhinn B a ghabhann le Rialachán (AE) Uimh. 549/2013, arna leasú le Rialachán (AE) 2023/734, go dtí an 31 Nollaig 2028, chun an tacar sonraí seo a leanas a tharchur:

- Tábla 28A: Struchtúr ollfhiachas an rialtais ghinearálta (fiachas Maastricht) — sonraí bliantúla (ó 2024 ar aghaidh)

An idirthréimhse a iarradh, measann an tAontas go bhfuil sí inghlactha.

Chun ceanglais uile Rialachán CCE 2010 a chomhlíonadh, tathantaíonn an tAontas ar Mhontainéagró táirgeadh shonraí na gcuntas náisiúnta bliantúil agus ráithiúil a thabhairt chun críche agus na príomh-chomhiomláin bhliantúla agus ráithiúla, sonraí na gcuntas earnála neamhairgeadais, na gcuntas airgeadais bliantúil agus na dtáblaí aschuir soláthair, úsáide agus ionchuir, agus na meiteashonraí is gá a tharchur i gcomhréir leis an bpleanáil chomhaontaithe sa treochlár thuasluaite.

Maidir le **staidreamh gearrthéarmach agus struchtúrach gnó**, lena n-áirítear an déimeagrafaíocht ghnó, iarrann an tAontas ar Mhontainéagró an t-ailíniú a thabhairt chun críche. Tugann an tAontas dá aire an t-ailíniú substaintiúil maidir le PRODCOM.

Tugann an tAontas dá aire an iarraidh a rinne Montainéagró i réimse an **staidrimh struchtúraigh gnó** ar idirthréimhse a mhéid a bhaineann leis na hoibleagáidí a leagtar síos in Airteagal 7(1) de Rialachán (AE) 2019/2152 agus in Iarscríbhinn I, Cuid B de Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1197 ón gCoimisiún, go dtí an 31 Nollaig 2030, maidir le hullmhú agus tarchur

- Tábla 10. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le gníomhaíochtaí fiontar
- Tábla 11. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le gníomhaíochtaí fiontar arna miondealú de réir aicmí méide nó arna miondealú de réir foirm dhlíthiúil
- Tábla 21. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le ceannacháin arna ndéanamh ag fiontair
- - Tábla 22. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le hathruithe ar stoc fiontar
- Tábla 23. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le miondealú glanláimhdeachais fiontar de réir táirge agus áit chónaithe an chliaint
- Tábla 24. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le miondealú ar athghrúpálacha leathana gníomhaíochta i dtaca le glanláimhdeachas fiontar
- Tábla 25. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le miondealú i dtaca le láimhdeachais fiontar
- Tábla 27. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le hinfheistíochtaí i sócmhainní neamhreatha inláimhsithe arna ndéanamh ag fiontair
- Tábla 28. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le hinfheistíocht i sócmhainní neamhreatha doláimhsithe
- Tábla 29. Staidreamh gnó réigiúnach maidir le haonaid áitiúla

Tá gá leis an idirthréimhse arna iarraidh i bhfianaise na bhforbairtí suntasacha modheolaíochta, eagraíochtúla agus TF is gá chun na próisis táirgthe is gá a bhunú chun na sonraí sin a thiomsú agus a tharchur. An idirthréimhse a iarradh, measann an tAontas go bhfuil sí inghlactha.

Iarrann an tAontas ar Mhontainéagró staidreamh maidir le **luach saothair** oifigigh an Aontais a chur ar fáil.

Tugann an tAontas dá aire comhlíonadh iomlán Mhontainéagró i leith soláthar **staidrimh mhionsonraithe maidir leis an trádáil idirnáisiúnta in earraí** agus staidrimh de réir an airgeadra sonraisthe, chomh maith le **staidreamh maidir leis an trádáil idirnáisiúnta i seirbhísí**, a bhfuil Montainéagró ailínithe, den chuid is mó, le *acquis* an Aontais ina leith. Is díol sásaimh don Aontas an dul chun cinn a rinneadh maidir le staidreamh i ndáil leis an trádáil de réir saintréithe fiontair; tá bearnaí ann fós, áfach, agus iarrann an tAontas ar Mhontainéagró an staidreamh sin a chomhlánú agus cáilíocht na sonraí a fheabhsú a thuilleadh. I réimse na trádála i seirbhísí de réir saintréithe fiontair agus na trádála i seirbhísí de réir modhanna soláthair, iarrann an tAontas ar Mhontainéagró an staidreamh sin a tháirgeadh. Tugann an tAontas dá aire go mbunóidh Montainéagró córas lena dtiomsófar staidreamh maidir leis an trádáil in earraí laistigh den Aontas agus lena malartófar micreashonraí le Ballstáit eile, go háirithe sonraí i ndáil le honnmhairí earraí laistigh den Aontas, faoi thráth an aontachais.

Maidir le **staidreamh i ndáil le fiontair chleamhnaithe choigríche (FATS)**, meastar go gcuirfidh Montainéagró sonraí FATS isteach arna miondealú de réir cód gníomhaíochta na hainmníochta staidrimh do ghníomhaíochtaí eacnamaíocha san Aontas Eorpach (NACE), faoi bhráid an Choimisiúin (Eurostat), agus go dtosóidh sé ag táirgeadh sonraí FATS amach. Táthar ag súil freisin go soláthróidh Montainéagró staidreamh maidir le Slabhraí Luacha Domhanda. Maidir leis an **infheistíocht dhíreach choigríche (IDC)**, tugann an tAontas dá aire an dul chun cinn a tuairiscíodh agus iarrann sé ar Mhontainéagró staidreamh IDC a tháirgeadh de réir miondealú ar ghníomhaíochtaí.

Maidir le **staidreamh praghsanna**, tugann an tAontas dá aire go gcomhlíonann Montainéagró na ceanglais éigeantacha i ndáil le tarchur sonraí atá in *acquis* an Aontais maidir leis an innéacs comhchuibhithe praghsanna do thomhaltóirí. Tugann an tAontas dá aire go gcuirfear an t-innéacs praghsanna tithe agus an t-innéacs praghsanna tithe úinéir-áitithe ar fáil faoi dháta an aontachais. A mhéid a bhaineann le paireachtaí cumhachta ceannaigh, soláthraíonn Montainéagró an chuid is mó den fhaisnéis bhunúsach a cheanglaítear le *acquis* an Aontais. Tá sonraí maidir le praghsanna seirbhísí ospidéal fós le táirgeadh.

Tugann an tAontas dá aire an iarraidh a rinne Montainéagró ar *mhaolú buan* ar tharchur na n-eilimintí seo a leanas de na ceanglais sonraí lena mbaineann **na hinnéacsanna praghsanna do tháirgeoirí seirbhíse** arna leagan síos i Rialachán (AE) 2019/2152 maidir le staidreamh gnó Eorpach agus i Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1197 ón gCoimisiún le haghaidh na tréimhse tagartha 2010-2017. Tugann an tAontas dá aire an fhaisnéis a chuir Montainéagró ar fáil, eadhon nach féidir, i bhfianaise a mhéad ama atá caite agus de dheasca teorainneacha oibiachtúla a mhéid a bhaineann le hinfhaighteacht na doiciméadachta bunaidh agus neamhleanúnachais mhodheolaíochta, nach féidir na sonraí a athchruthú ina n-iomláine gan an cháilíocht agus iontaofacht an staidrimh a chur i mbaol. Measann an tAontas go bhfuil an maolú buan a iarraidh inghlactha.

Is díol sásaimh don Aontas go bhfuil **staidreamh teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide** á chomhlíonadh go hiomlán ag Montainéagró. Maidir le **staidreamh nuálaíochta**, iarrann an tAontas ar Mhontainéagró leanúint de bheith ag obair chun ailíniú iomlán a bhaint amach faoin tráth a thiocfaidh an t-aontachas i bhfeidhm. Maidir le **staidreamh taighde agus forbartha (T & F)**, tugann an tAontas dá aire an t-ailíniú substaintiúil.

Staidreamh earnála

Maidir le **staidreamh talmhaíochta, foraoiseachta agus iascaigh**, tugann an tAontas dá aire an t-ailíniú atá ann faoi láthair maidir le staidreamh comhtháite feirme, le staidreamh ar na hionchuir/na haschuir thalmhaíochta, agus le cuntais eacnamaíocha talmhaíochta agus molann sé do Mhontainéagró dul chun cinn a dhéanamh maidir le hailíniú iomlán leis an *acquis*. Iarrann an tAontas ar Mhontainéagró an staidreamh iascaigh agus dobharshaothraithe a ailíniú le *acquis* an Aontais.

Tugann an tAontas dá aire gur iarr Montainéagró idirthréimhse i ndáil leis na hoibleagáidí a leagtar síos in Airteagal 5(1) agus (2) de Rialachán (AE) 2022/2379 maidir le hullmhúchán agus tarchur an staidrimh a bhaineann le hionchur agus aschur gníomhaíochtaí talmhaíochta lena gcuimhdaítear an staidreamh ar chothaithigh, agus maidir leis an topaic mhionsonraithe i ndáil le húsáid na dtáirgí cosanta plandaí sa talmhaíocht faoi réimse an staidrimh ar tháirgí cosanta plandaí mar a leagtar amach i bpointí (d) agus (e) den Iarscríbhinn a ghabhann leis agus le haghaidh na n-oibleagáidí atá air de bhun aon ghníomh cur chun feidhme arna ghlacadh dá bhun, lena leagtar síos na rialacha maidir le cur i bhfeidhm an rialacháin seo a mhéid a bhaineann leis an bhfearann sin agus leis an topaic mhionsonraithe sin, go dtí an 31 Nollaig 2030. An idirthréimhse a iarraidh, measann an tAontas go bhfuil sí inghlactha.

Maidir le **staidreamh fuinnimh**, is díol sásaimh don Aontas ailíniú iomlán leis an *acquis*.

A mhéid a bhaineann le **staidreamh iompair**, tugann an tAontas dá aire an t-ailíniú maidir le hiompar de bhóthar, iompar d'iarnród, muiriompar agus aeriompar. Ní mór tuilleadh feabhsuithe a dhéanamh ar an staidreamh maidir le cáilíocht an aeriompair. Ós rud é nach bhfuil aon trácht suntasach tráchtála ag Montainéagró ar na huiscebhealaí intíre, ní bhaineann na staitisticí sin le hábhar.

Maidir le **staidreamh turasóireachta**, tugann an tAontas dá aire an t-ailíniú atá ann faoi láthair agus tá sé ag súil go leanfaidh Montainéagró de bheith ag obair i dtreo ailíniú iomlán le *acquis* an Aontais tráth an aontachais.

A mhéid a bhaineann le **staidreamh comhshaoil**, tugann an tAontas dá aire an leibhéal ard ailínithe maidir le staidreamh dramhaíola agus iarrann sé ar Mhontainéagró leanúint d'fheabhsuithe breise a dhéanamh chun na cuntais chomhshaoil arna n-ailíniú go hiomlán a tháirgeadh. Iarrann an tAontas ar Mhontainéagró na cuntais Eorpacha chomhshaoil dá bhforáiltear in Iarscríbhinn I go VIII a ghabhann le Rialachán (AE) 691/2011 a chur ar fáil. Maidir le hacmhainn dhílis na bplaisteach, d'ullmhaigh Montainéagró plean chun go mbeidh sé in ann sonraí níos láidre a fháil tráth an aontachais. Iarrann an tAontas ar Mhontainéagró an staidéar ar chomhdhéanamh an dramhaíola a thabhairt chun críche roimh dháta an aontachais agus laistigh den amlíne arna comhaontú idir an Coimisiún agus Montainéagró.

Staidreamh sóisialta

Maidir le **staidreamh daonra**, tugann an tAontas dá aire go ndearnadh an daonáireamh agus an t-áireamh tithíochta in 2023 i gcomhréir leis an *acquis*. Tugann an tAontas dá aire ailíniú páirteach an staidrimh dhéimeagrafaigh agus imirce agus iarrann sé ar Mhontainéagró leanúint d'fheabhas a chur ar leibhéal an chomhlíonta ó thaobh coincheap, sainmhínte agus infhaighteacht sonraí de. Cuireann Montainéagró staitisticí agus meiteashonraí gaolmhara maidir le tearmann agus maidir le forfheidhmiú na reachtaíochta inimirce ar fáil go rialta. Iarrann an tAontas ar Mhontainéagró staidreamh maidir le ceadanna cónaithe a chur ar fáil.

Maidir leis **an suirbhé ar an bhfórsa saothair**, tugann an tAontas dá aire an dul chun cinn suntasach a rinne Montainéagró a mhéid a bhain leis na sonraí agus na tuarascálacha cáilíochta gaolmhara a tháirgeadh. Táthar ag súil go gcuirfidh Montainéagró feabhas ar thráthúlacht na sonraí.

Maidir le **staidreamh oideachais agus oiliúna**, tugann an tAontas dá aire go bhfuil Montainéagró comhlíontach go páirteach maidir le staidreamh oideachais. Tá an tAontas ag súil go dtáirgfidh Montainéagró na táblaí airgeadais atá fágtha, faisnéis maidir leis na teangacha a ndearnadh staidéar orthu, mic léinn shoghluaiste a chur chun sochair agus meiteashonraí faoi dháta an aontachais.

Maidir le **staidreamh sláinte**, tugann an tAontas dá aire leibhéal comhlíontachta reatha an staidrimh caiteachais/neamhchaiteachais i réimse an chúraim sláinte agus aithníonn sé an chomhlíontacht reatha maidir leis na hearraí éigeantacha arna n-iarraidh i gceistneoir na gcomhchuntas sláinte a chur faoi bhráid an Choimisiúin (Eurostat). Molann an tAontas do Mhontainéagró tuilleadh feabhais a chur ar chumhdach sonraí.

Tugann an tAontas dá aire an t-iarraidh a rinne Montainéagró maidir le hidirthréimhse le haghaidh comhlíonadh iomlán agus tarchur sonraí i ndáil le cúiseanna báis i gcomhréir le Rialachán (AE) 328/2011 ón gCoimisiún agus tionóiscí ag an obair i gcomhréir le Rialachán (AE) 349/2011 ón gCoimisiún, go dtí an 31 Nollaig 2030. An idirthréimhse a iarradh, measann an tAontas go bhfuil sí inghlactha.

Tugann an tAontas dá aire gur suirbhé 5 bliana atá sa **suirbhé ar bhuiséad teaghlaigh** a dhéantar go rialta, agus go dtarchuirtear na sonraí chuig an gCoimisiún (Eurostat) ó 2010 i leith. Tugann an tAontas dá aire freisin go bhfuil an suirbhé á chur chun feidhme faoi láthair don bhliain tagartha 2026 agus iarrann sé ar Mhontainéagró na micreashonraí agus an tuarascáil cháilíochta náisiúnta a tharchur i gcomhréir le spriocdhátaí an *acquis*.

A mhéid a bhaineann le **staidreamh ioncaim agus staidreamh dálaí maireachtála**, tugann an tAontas dá aire go bhfuil *acquis* an Aontais á chomhlíonadh go páirteach ag Montainéagró agus tá sé ag súil go gcuirfidh Montainéagró feabhas ar thráthúlacht agus ar an tuairisciú cáilíochta.

A mhéid a bhaineann le **staidreamh ceartais agus coireachta**, táthar ag súil go gcuirfidh Montainéagró feabhas ar iomláine agus ar cháilíocht na sonraí.

* * *

I bhfianaise an mhéid a luaitear thuas, tugann an tAontas dá aire nach gá tuilleadh caibidlíochta a dhéanamh ar an gcaibidil seo ag an bpointe seo.

Leanfar d'fhaireachán a dhéanamh ar an dul chun cinn maidir leis an ailíniú le *acquis* an Aontais agus maidir lena chur chun feidhme le linn na caibidlíochta. Dearbhaíonn an tAontas go dtabharfaidh sé aird faoi leith ar an bhfaireachán ar na saincheisteanna sonracha uile a luaitear thuas d'fhonn acmhainneacht riaracháin Mhontainéagró a áirithiú, agus a chumas *acquis* an Aontais a chur chun feidhme agus a fhorfheidhmiú sa chaibidil seo agus an t-ailíniú reachtach a thabhairt chun críche a áirithiú. Ní mór aird ar leith a thabhairt ar na naisc idir an chaibidil seo agus caibidlí eile caibidlíochta. Ní anois ach ag céim is faide anonn sa chaibidlíocht a bheifear in ann an measúnú deiridh a dhéanamh ar chomhréireacht reachtaíocht Mhontainéagró le *acquis* an Aontais agus ar a indéanta a bheidh sé an reachtaíocht sin a chur chun feidhme. Sa bhreis ar an bhfaisnéis a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil ón Aontas le haghaidh na caibidlíochta sa chaibidil seo, agus atá le cur ar fáil don Chomhdháil, iarrann an tAontas ar Mhontainéagró faisnéis mhionsonraithe i scríbhinn a chur ar fáil go rialta don Chomhairle Cobhsaíochta agus Comhlachais maidir leis an dul chun cinn i gcur chun feidhme *acquis* an Aontais agus lena acmhainneacht riaracháin a neartú.

I bhfianaise na mbreithnithe uile thuas, fillfidh an tAontas, más gá, ar an gcaibidil seo tráth is iomchuí.

Tugann an tAontas dá aire go nglacann Montainéagró, sa Seasamh Caibidlíochta nuashonraithe [AD 58/26 CONF-ME 22] uaidh, an *acquis* faoi Chaibidil 18 mar atá i bhfeidhm ón 17 Iúil 2026. Thairis sin, tugann an tAontas dá aire go ndearbhaíonn Montainéagró go leanfaidh sé den phróiseas ailínithe leis an *acquis* agus go mbeidh sé faoi réir le haghaidh chur chun feidhme an *acquis* faoi dháta a aontachais leis an Aontas Eorpach, cé is moite de na réimsí sin ar iarr sé tréimhsí idirthréimhseacha agus maoluithe buana ina leith.

Thairis sin, meabhraítear don Aontas go bhféadfadh *acquis* nua teacht chun bheith ann idir an 17 Iúil 2026 agus tabhairt i gcrích na caibidlíochta.

DRÉACHT-IARSCRÍBHINN DHLÍTHIÚIL

IARSCRÍBHINN [XX]

Liosta dá dtagraítear in Airteagal [XX] den Ionstraim Aontachais: bearta idirthréimhseacha

[X]. STAIDREAMH

Na Cuntais Náisiúnta

Staidreamh airgeadais an rialtais agus staidreamh maidir leis am nós imeachta um easnamh iomarcach

1. 32013R0549: Rialachán (AE) Uimh. 549/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Bealtaine 2013 maidir leis an gcóras Eorpach cuntas náisiúnta agus réigiúnach san Aontas Eorpach (IO L 174, 26.6.2013, lch. 1).

De mhaolú ar na ceanglais tarchuir a leagtar síos in Airteagal 3(1) de Rialachán (AE) Uimh. 549/2013, tarchuirfidh Montainéagró chuig an gCoimisiún (Eurostat) na cuntais shainithe seo a leanas sna táblaí sonraí in Iarscríbhinn B i gcomhréir leis na tréimhsí tagartha agus na sprioc-amanna le haghaidh tarchuir a shonraítear thíos:

- Tábla 20: Tarchuirfear na sócmhainní seasta de réir gníomhaíocht eacnamaíoch agus de réir sócmhainne (stoic) — sonraí bliantúla, lena gcumhdaítear ó 2006 ar aghaidh, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028
- Tábla 26: Tarchuirfear na cláir chomhardaithe i gcomhair sócmhainní neamhairgeadais - sonraí bliantúla — lena gcumhdaítear an tréimhse ó 2006 ar aghaidh, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028
- Tábla 28A: Tarchuirfear struchtúr ollfhiachas an rialtais ghinearálta (fiachas Maastricht) — go bliantúil, lena gcumhdaítear ó 2024 ar aghaidh, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028
- Tábla 29: Tarchuirfear teidlíochtaí pinsin arna bhfabhrú go dtí seo san árachas sóisialta — gach 3 bliana, lena gcumhdaítear ó 2015 ar aghaidh, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2030

- Sonraí na gcuntas earnála ráithiúil maidir leis na hearnálacha institiúideacha S.1 (an geilleagar iomlán), S.13 (an rialtas ginearálta) agus S.2 (an chuid eile den domhan), mar a shainmhínítear i gCaibidil 2, de Thábla 801: Tarchuirfear na cuntais neamhairgeadais de réir earnála — sonraí ráithiúla, sonraí nach ndearnadh coigeartú orthu, lena gcumhdaítear ó 2006 ar aghaidh, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028
- Cuntais na n-earnálacha ráithiúla, sonraí arna gcoigeartú de réir séasúir agus de réir féilire maidir le hearnálacha institiúideacha S.1 (an geilleagar iomlán), S.13 (an rialtas ginearálta) agus S.2 (an chuid eile den domhan), mar a shainmhínítear i gCaibidil 2, de Thábla 801SA: Tarchuirfear na cuntais neamhairgeadais de réir earnála — sonraí ráithiúla, sonraí arna gcoigeartú de réir séasúir agus de réir féilire, lena gcumhdaítear ó 2006 ar aghaidh, tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028.

Staidreamh talmhaíochta

2. 32022R2379: Rialachán (AE) 2022/2379 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Samhain 2022 maidir le staidreamh ar ionchur agus aschur talmhaíochta, lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 617/2008 ón gCoimisiún agus lena n-aisghairtear Rialacháin (CE) Uimh. 1165/2008, (CE) Uimh. 543/2009 agus (CE) Uimh. 1185/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Treoir 96/16/CE ón gComhairle (IO L 315, 7.12.2022, lch. 1).

De mhaolú ar Airteagal 5(1) agus (2), tarchuirfidh Montainéagró staidreamh a bhaineann le hionchur agus aschur gníomhaíochtaí talmhaíochta lena gcumhdaítear an staidreamh ar chothaithigh agus an topaic mhionsonraithe maidir le húsáid na dtáirgí cosanta plandaí sa talmhaíocht faoi réimse an staidrimh ar tháirgí cosanta plandaí mar a leagtar amach i bpointí (d) agus (e) den Iarscríbhinn a ghabhann leis agus i gcomhréir le haon ghníomh cur chun feidhme arna ghlacadh dá bhun, lena leagtar síos rialacha maidir le cur i bhfeidhm Rialachán (AE) 2022/2379 a mhéid a bhaineann leis an bhfearann sin agus leis an topaic mhionsonraithe sin, ón 1 Eanáir 2031 ar aghaidh.

Staidreamh sláinte

3. 32011R0328: Rialachán (AE) Uimh. 328/2011 ón gCoimisiún an 5 Aibreán 2011 lena gcuirtear chun feidhme Rialachán (CE) Uimh. 1338/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le staidreamh Comhphobail i dtaca leis an tsláinte phoiblí agus i dtaca leis an tsláinte agus leis an tsábháilteacht ag an obair, a mhéid a bhaineann le staidreamh maidir le cúiseanna báis (IO L 90, 6.4.2011, lch. 22)

Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir le Montainéagró agus sa Mhontainéagró ón 1 Eanáir 2031 ar aghaidh.

4. 32011R0349: Rialachán (AE) Uimh. 349/2011 ón gCoimisiún an 11 Aibreán 2011 lena gcuirtear chun feidhme Rialachán Cur Chun Feidhme (CE) Uimh. 1338/2008 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le staidreamh Comhphobail i dtaca leis an tsláinte phoiblí agus i dtaca leis an tsláinte agus leis an tsábháilteacht ag an obair, a mhéid a bhaineann le staidreamh maidir le tionóiscí ag an obair (IO L 97, 12.4.2011, lch. 3)

Beidh feidhm ag an Rialachán seo maidir le Montainéagró agus sa Mhontainéagró ón 1 Eanáir 2031 ar aghaidh.

Staidreamh struchtúrach gnó

5. 32019R2152: Rialachán (AE) 2019/2152 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Samhain 2019 maidir le staidreamh gnó Eorpach, lena n-aisghairtear 10 ngníomh dlí i réimse an staidrimh gnó (IO L 327, 17.12.2019, lch. 1)

6. 32020R1197: Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1197 ón gCoimisiún an 30 Iúil 2020 lena leagtar síos sonraíochtaí agus socruithe teicniúla de bhun Rialachán (AE) 2019/2152 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le staidreamh gnó Eorpach lena n-aisghairtear 10 ngníomh dlí i réimse an staidrimh ghnó (IO L 271, 18.8.2020, lch. 1)

De mhaolú ar Airteagal 7(1) de Rialachán (AE) 2019/2152 agus ar eilimintí na gceanglas sonraí i ndáil leis na topaicí mionsonraithe mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I, Cuid B iad, a ghabhann le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1197 ón gCoimisiún, tarchuirfidh Montainéagró na táblaí seo a leanas chuig an gCoimisiún (Eurostat) ón 1 Eanáir 2031:

- Tábla 10. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le gníomhaíochtaí fiontar
- Tábla 11. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le gníomhaíochtaí fiontar arna miondealú de réir aicmí méide nó arna miondealú de réir foirm dhlíthiúil
- Tábla 21. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le ceannacháin arna ndéanamh ag fiontair
- - Tábla 22. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le hathruithe ar stoc fiontar
- Tábla 23. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le miondealú glanláimhdeachais fiontar de réir táirge agus áit chónaithe an chliaint
- Tábla 24. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le miondealú ar athghrúpálacha leathana gníomhaíochta i dtaca le glanláimhdeachas fiontar
- Tábla 25. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le miondealú i dtaca le láimhdeachais fiontar
- Tábla 27. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le hinfheistíochtaí i sócmhainní neamhreatha inláimhsithe arna ndéanamh ag fiontair
- Tábla 28. Staidreamh gnó ar leibhéal tíre maidir le hinfheistíocht i sócmhainní neamhreatha doláimhsithe
- Tábla 29. Staidreamh gnó réigiúnach maidir le haonaid áitiúla

CUID XX

BUANFHORÁLACHA

Airteagal XX

Ós rud é nach Stát neamhspleách a bhí i Montainéagró ná nach raibh údarás iomlán institiúideach, dlíthiúil ná staidrimh dílsithe dó ar gach córas bailithe agus bainistithe sonraí go dtí an 21 Bealtaine 2006, ní cheanglófar ar Mhontainéagró sonraí a tharchur faoi Rialachán (AE) Uimh. 549/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹ ná faoi aon rialachán eile is infheidhme le haghaidh na tréimhse roimh an 21 Bealtaine 2006, is é sin, don tréimhse roimh athbhunú an neamhspleáchais.

Airteagal XX

I bhfianaise a mhéad ama atá caite, agus na teorainneacha oibiachtúla ar infhaighteacht na doiciméadachta bunaidh agus na neamhleanúnachais mhodheolaíochta a d'eascair dá réir, níl sé indéanta na sonraí a athchruthú go hiomlán le haghaidh na tréimhse tagartha 2010-2017 gan cáilíocht agus iontaofacht an staidrimh a chur i mbaol. De mhaolú ar Airteagal 7(1) de Rialachán (AE) 2019/2152 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle² agus ar eilimintí na gceanglas sonraí i ndáil leis na topaicí mionsonraithe mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I, Cuid B, a ghabhann le Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1197 ón gCoimisiún, ní tharchuirfidh Montainéagró na heilimintí seo a leanas de cheanglais sonraí mar a leagtar amach in Iarscríbhinn I, Cuid B, Tábla 5 le haghaidh na tréimhse tagartha 2010-2017³. Staidreamh gnó gearrthéarmach maidir le praghsanna táirgeoirí i Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2020/1197 a mhéid a bhaineann le praghsanna táirgeoirí i seirbhísí le haghaidh Ranna NACE H go M (gan K, M701, M72 ná M75 a áireamh) agus N.

¹ IO L 174, 26.6.2013, lch. 1.

² IO L 327, 17.12.2019, lch. 1.

³ IO L 271, 18.8.2020, lch. 1.